

Kommunstyrelsen

Motion – Bergrum inom kommunen

Motion den 23 april 2019 av Sidney Holm och Lisskulla Zayane (MP)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att fatta följande beslut.

Kommunfullmäktige noterar informationen om bergrumsanläggningarna och att kommunen för tillfället inte ser skäl att förvärva dessa. Vilka verksamheter bergrummen lämpar sig för i framtiden är upp till respektive markägare att utreda och ta ställning till. Motionen är därmed färdigbehandlad.

Sammanfattning

I Nacka kommun finns flera stora bergrum, framförallt under Finnberget och Kvarnholmen. Motionen föreslår en inventering av bergrummen samt att möjligheterna utreds att förvärva de som bedöms ha ett framtida strategiskt värde. Föreslagen användning är t.ex. snölager, serverhallar, ÅVC, skyddsrum eller verkstäder. En sanering av utrymmena pågår. Den samlade bedömningen är att det inte är ekonomiskt fördelaktigt att förvärva bergrum. Det är oklart vad bergrummen kan användas till, hur eventuella saneringsbehov ser ut samt hur de ska underhållas. Vilka verksamheter bergrummen lämpar sig för i framtiden är upp till respektive markägare att utreda och ta ställning till.

Förslagen i motionen

Miljöpartiet föreslår att de bergrum som finns i kommunen inventeras och att de som har ett strategiskt värde förvärvas av kommunen för att användas som snölager, serverhall, parkering, återvinningscentral, skyddsrum m.m.

Enhetens utredning och bedömning

Under Finnberget och Kvarnholmen finns ett antal bergrum belägna under havsnivån som nyttjats för olje- och bensinförvaring. I Finnberget skedde det i form av oinklädda bergrum och efter decennier av petroleumlagering är bergrummen kraftigt förorenade. I Sickla finns ett bergrum som byggdes för att inrymma ett högspänningsställverk. I motionen föreslår miljöpartiet att kommunen ska inventera bergrummen och förvärva de som har ett strategiskt värde.

Bergrummen innebär stora och centralt belägna utrymmen. En utgångspunkt för kommunens agerande bör vara ett nyttiggörande av bergrumsanläggningarna, där förseglning och avveckling bör vara ett sistahandsalternativ när inga rimliga möjligheter till användning av utrymmena finns.

Bergrummen är inte möjliga att ianspråktaga innan sanering är avslutad om tidigast sex-sju år och kräver därtill omfattande investeringar.

Bergrummen under Finnberget ägs till största delen av KUAB (Kvarnholmen Utveckling AB) och en mindre del ägs av Vasakronan. KUAB undersöker möjliga användningar för utrymmen efter färdigställd sanering, bland annat parkeringsverksamhet men även datahallar och vattenmagasin har nämnts som tänkbara funktioner. Vilken typ av verksamhet som kan bedrivas i bergrummen beror på den pågående planläggningen för området samt den parallellt framtagna miljökonsekvensbeskrivningen. Utredningsarbetet sker inom ramen för detaljplanearbetet för DP 6 Gäddviken och Finnberget, som utgår från att en sanering genomförs. I dagsläget återstår flera års rengöringsarbete innan utrymmena kan ianspråktagas. KUAB har i en ansökan till Mark- och miljödomstolen i Nacka yrkat att arbetstiden ska förlängas till december 2025.

Innan bergrummen kan användas för verksamhet behöver trappor, hissar, belysning, el, brandskydd, VA m.m. installeras.

Utgångspunkten för planering av parkeringar på exempelvis Kvarnholmen är att parkering ska ske under mark med parkeringsgarage inom respektive bebyggelseområde. Mindre parkeringsanläggningar i bergrum kan vara ett komplement. ”Större parkeringsanläggningar i bergrum är också möjliga, men är mindre realistiska p.g.a. problem med genomförande och förvaltning”.

Det finns ett flertal exempel i närtid på före detta militära anläggningar i bergrum som byggts om till datahallar, bl.a. under Vita bergen på Södermalm och i Åtvidaberg.

Det senaste användningen för bergrummet i Sickla har varit som serverhall och utrymmet står i dagsläget tomt. Under hösten 2019 tar Förvaltning för utbyggd tunnelbana (FUT) anläggningen i anspråk för att driva arbetstunnel via bergrummets tillfart. Kommunen får tillbaka bergrummet om cirka åtta år när tunnelbanan är färdigbyggd. Det är i dagsläget oklart vad utrymmet ska användas till i framtiden.

Vid ett möte med företrädare för datahallsverksamheter hösten 2019, där Markförvaltningsgruppen deltog, sade företrädare för denna bransch att de generellt inte är intresserade av bergrum för datahallar eftersom det innebär dyra speciallösningar. De önskar istället uppföra standardiserade byggnader i ett plan.

Enligt lag (2006:545) om skyddsrum och förordning (2006:638) om skyddsrum så är det staten, genom Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB), som beslutar om behovet av skyddsrum och deras placering. Det är också MSB som beslutar om

konstruktion av nya skyddsrum. Något lagförslag för ny skyddsrumproduktion har inte lagts i riksdagen.

I två tjänsteskrivelser till kommunstyrelsen i september 2019, från kultur- och fritidsenheten respektive enheten för strategisk stadsutveckling, utreddes ett motionsförslag från miljöpartiet som föreslog att en ishall skulle placeras i ett av bergrummen. Motionsförslaget avslogs med hänvisning till att det var för tidigt att starta specifika utredningar om användningsområden i bergrummen innan strategiska och praktiska frågor är utredda samt att det var fastighetsägaren KUAB som skulle utreda möjliga användningar av bergrummen (KF 7/10 2019 § 366, KFKS 2018/414).

Enhetens samlade bedömning är att det inte är ekonomiskt fördelaktigt att förvärva bergrum. Det är oklart vad bergrummen kan användas till, hur eventuella saneringsbehov ser ut samt hur de ska underhållas. Mot bakgrund av ovan anser enheten för strategisk stadsutveckling vidare att en djupare inventering av bergrummen inte behöver genomföras.

Förslagets ekonomiska konsekvenser

Ett eventuellt övertagande av bergrummen skulle kunna medföra stora ekonomiska konsekvenser med tanke på bl.a. osäkerhet kring framtida driftkostnader.

Konsekvenser för barn

Förslaget har inga konsekvenser för barn.

Bilaga

Motion ”Alla utrymmen behövs när Nacka bygger stad”.

Andreas Totschnig
TF Stadsbyggnadsdirektör

Eric Telander
Kvalificerad administratör
Enheten för strategisk stadsutveckling